

МАГАЗИН НА МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ОДБРАНА

ШТИТ

Број **185**
Март 2025

Состанок на
Северноатлантскиот
совет на НАТО

Обука за борба во
зимски услови на
Воената полиција

Основи на
сајбер-
безбедноста

Фото: Припадничка на Баталјонот на Воената полиција

Состанок на Северноатлантскиот

Министерот Мисајловски позиција за инвести

На состанокот на Северноатлантскиот совет на Алијансата на кој присуствуваа министрите за одбрана на сите 32 земји членки на НАТО, се обрати и нашиот министер за одбрана Владо Мисајловски. На состанокот, министерот за одбрана се осврнал на повеќе теми, при што ја потврдил намерата

на нашата земја за континуирано вложување на 2 проценти од бруто-домашниот производ во одбраната, што ја позиционираше нашата земја во оние две третини од сојузничките земји кои ја имаат исполнето оваа заеднички донесена одлука во НАТО. Министерот Мисајловски го поддржа и зацврстувањето на концептот за одбрана и

македонскиот совет на НАТО

ја потврди македонската прање во одбраната

одвраќање на НАТО преку исполнувањето на дефинираните цели на способности и континуираното вложување во модернизација и опремување. Тој истакна дека за оваа намена се одвоени над 32 проценти од македонскиот одбранбен буџет за 2025 година или над 106 милиони евра. Исто така, тој додаде дека НАТО треба да продолжи да

работи заедно со Европската Унија на развој на одбранбените капацитети и се осврна на македонскиот придонес кон колективната одбрана на НАТО. Воедно, министерот упати честитки до Пит Хегсет за преземањето на функцијата секретар за одбрана на САД.

Издавач
Министерство за одбрана
на Република Северна Македонија

Главен и одговорен уредник
м-р Трајче Чатмов

Редакција:
Умит Реџеми
(технички уредник)

м-р Ксенија Митева (лектор)

Борче Лозановски (новинар)

Станка Петкова (новинар)

Печати:
„Винсет графика“ – Скопје

„ШТИТ“
е магазин на
Министерството
за одбрана
на Република Северна
Македонија

Излегува од печат еднаш во
месеот и на web-страницата
на Министерството за
одбрана
<https://mod.gov.mk/штит>

16

18

содржина

ШТИТ ■ година XV II ■ број 185 ■ март 2025

Интервју СО МИНИСТЕРОТ ЗА ОДБРАНА ВЛАДО МИСАЈЛОВСКИ.....	6	Историски личности „Ние можеме да го направиме тоа“.....	32
Инфо Министерот Мисајловски и новоназначениот амбасадор на Италија во земјава, Паоло Палминтери.....	10	Воена едукација Војувалиште – поле на преживување (7).....	34
Репортажа Успешна реализација на обуката за борба во зимски услови на Воената полиција.....	16	Актуелно Хумана иницијатива, полна со емоции.....	45
Вооружување Холандското возило „VECTOR/GRF“.....	18	Право Зголемената важност на Меѓународното хуманитарно право и кризата на неговата имплементација.....	48
Вооружување Фашини.....	24	Воена Историја ГОперација „Компас“.....	52
Вооружување Модуларен пиштол „Walther PPQ M2“.....	28	Филм „6888“.....	58
		Уметниците и војната Васко Ташковски.....	59

32

46

ПИШУВА:

м-р Трајче
Чатмов
Главен и
одговорен
уредник

КОН ОВОЈ БРОЈ

ВОВЕД

Министерството за одбрана и Армијата, како гарант за безбедноста на нашата држава, продолжуваат по зацртаната линија со сè позабрзано темпо, остварувајќи ги целиите и задачите кон коишто се стремиме и кои се исправени пред нас, со цел, иако сме мала држава, да ситанеме сериозен фактор во колективниот безбедносен систем на НАТО.

Ова го потврдува и фактот кој го кажа министерот Мисајловски на состанокот на Северноатлантскиот советот на НАТО. Министерот ја потврди намерата на нашата земја за континуирано вложување на 2 проценти од бруто-домашниот производ во одбраната, што ја позиционира Македонија во оние две третини од сојузничките земји кои ја имаат исполнето оваа заеднички донесена одлука во НАТО. На овој состанок беше истакнато и дека за оваа намена се одвоени над 32 проценти од македонскиот одбранбен буџет за 2025 година или, над 106 милиони евра, со што беше потврдено македонскиот придонес кон колективниот одбранбен концепт на НАТО алиансата.

Месец февруари, иако е најкрајниот месец во годината, за Министерството за одбрана и Армијата беше исклучително активен период: зимска воена обука за припадниците на Армијата, беше одбележан меѓународниот Ден на воени спортови, а како позначајните работи што би ги издвоил е учеството на министерот Мисајловски на состанокот на Контакти-групата за Украина, каде беше искажана поддршка на напорите на Украина за зачувување на својот територијален интегритет и безбедност, нарушени со почетокот на руската агресија и беше посочена нашата досегашна поддршка од хуманитарен карактер, но и со военотехничка помош. На тој начин покажуваме дека Македонија е на ситрана на меѓународното право и за неговото почитување без исклучок.

Делегација од Македонија, предводена од претседателот на Владата, Христијан Мицковски, во која беше и министерот за одбрана Владо Мисајловски, исто така, учествуваше и на Минхенската безбедносна конференција, годишна конференција на која учествуваат лидери и носители на одлуки од целиот свет. На оваа конференција се водат дебати за прашања од областа на меѓународната безбедносна политика, воспоставување дијалог, градење доверба, со цел мирно решавање на конфликтите. На Конференцијата беа остварени многу значајни билатерални средби како, на пример, средба со заменик-помошникот секретар за одбрана на САД, Дејвид Бејкер. На средбата, тие разговарале за актуелните политики во поглед на регионалната и глобалната безбедност и за модернизацијата и опремувањето на македонската армија, а од страна на Бејкер бил истакнат македонскиот придонес за безбедноста на Балканскиот регион и на Источното крило на НАТО.

Исто така, она со што секако можеме да се пофалиме е и добивањето НАТО акредитација на Регионалниот тренинг-центар за односи со јавноста. Со ова значајно признание, PARC станала првиот центар за обука од Министерството за одбрана и воопшто од Република Северна Македонија што добил ваква сертификација, зацврстувајќи ја својата улога како една од водечките меѓународни институции за образование и обука во доменот на воените односи со јавноста.

„Орце Николов“ 116
1000 Скопје

Телефони: 02 3128 276
<https://www.mod.gov.mk/штит>

Ставовите содржани во написите
на надворешните соработници не ја
презентираат официјалната политика
или ставовите на Министерството за одбрана.

ПОЧИТУВАНИ ПРИПАДНИЦИ НА АРМИЈАТА И ВРАБОТЕНИ ВО МО,

Редакцијата на „Штит“ ве охрабрува да ни испраќате написи за позначајните активности и настани во рамките на вашата организациона единица. Вашите написи, информации или репортажи, со соодветни фотографии, можете да ни ги доставите на следните адреси:

trajce.catmov@mod.gov.mk
borce.lozanovski@mod.gov.mk
stanka.petkova@mod.gov.mk

Нови технологии за поголема безбедност

Фото: https://www.researchgate.net/figure/A-group-of-UAVs-UGVs-with-multipurpose-monitoring-system-UAV-unmanned-aerial-vehicle_fig1_353611054

Моделирање на системи за откривање беспилотни летала

Пишува: м-р Реџеп Мустафовски

Беспилотните летала – помеѓу иновацијата и заканата

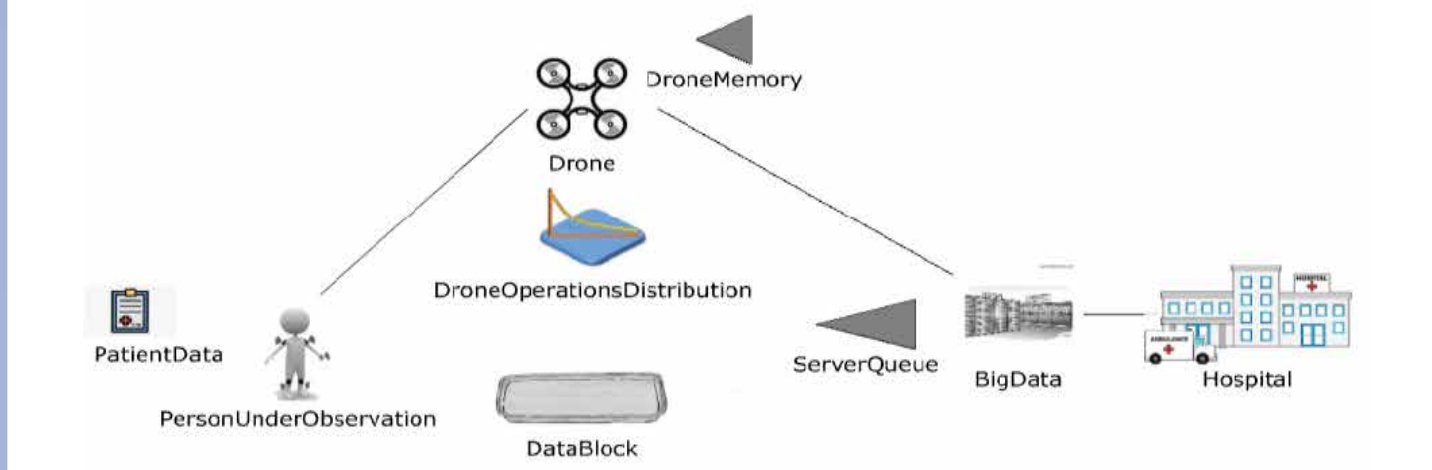
Беспилотните летала (UAV) првично беа создадени за воени цели, но нивната употреба брзо се прошири и во комерцијалните и цивилните сектори. Денес овие летала се користат за испорака, набљудување, земјоделство, инфраструктурни инспекции, па дури и за истражување на вселената. Сепак, нивното злоупотребување ста-

нува сè поголем проблем, особено кога станува збор за безбедноста на аеродроми, индустриски капацитети, воени бази и критични инфраструктури. Последниве години дроновите се користат за нелегално надгледување, за шпионажа, за пренос на нелегални супстанции, па дури и како средство за терористички напади. Ова наметнува потреба од развивање на напредни системи за откривање, идентификација и неутрализирање.

Како функционираат системите за откривање на беспилотни летала

Современите системи за откривање на беспилотни летала користат повеќе технологии за да обезбедат брзо и прецизно откривање на дроновите во реално време. Овие системи вклучуваат:

- радарски технологии кои овозможуваат долгорочно следење и откривање на дронови на големи растојанија
- оптички и инфрацрвени камери за

визуелна идентификација и следење на дронери, особено во урбани средини

- акустични сензори кои користат препознавање на звукот на роторите на дронери
- Радиофреквенциско следење – пресретнување на сигналите помеѓу операторот и дронот.

Современите системи користат алгоритми за машинско учење и вештачка интелигенција (AI) за автоматско препознавање и класификација на беспилотните летала.

Радарските системи – основа за откривање на дронери

Радарите играат клучна улога за идентификација и следење на беспилотните летала, бидејќи овозможуваат детекција, независно од временските услови. Еден од најнапредните радары за дронери е „IRIS 3D“, кој обезбедува:

- 360° азимутска покриеност и детекција на цели и објекти;
- автоматско следење на повеќе цели;
- микро доплер класификација за разликување на дронери од птици;
- брза реакција со минимални лажни аларми;

Овој тип на радар е компактен, лесен за

монтирање на возила или згради и способен за работа во движење.

Интеграција со системи за неутрализација

Откривањето на дронери е само првиот чекор – вистинскиот предизвик е нивната неутрализација. Современите системи можат да бидат интегрирани со различни методи за спречување на беспилотните летала како што се:

- електронско загушување – блокирање на комуникацијата помеѓу операторот и дронот, со што дронот станува неупотреблив;
- физички пречки – специјални дронери со мрежи или ласерски системи за пресретнување;
- сајбер-напади – преземање на контролата врз дронот и негово принудно слетување.

Напредните воени системи како „AARTOS™ Drone Detection System“ веќе успешно се користат за заштита на критични инфраструктури, аеродроми и воени бази широм светот.

Иднината на откривањето дронери

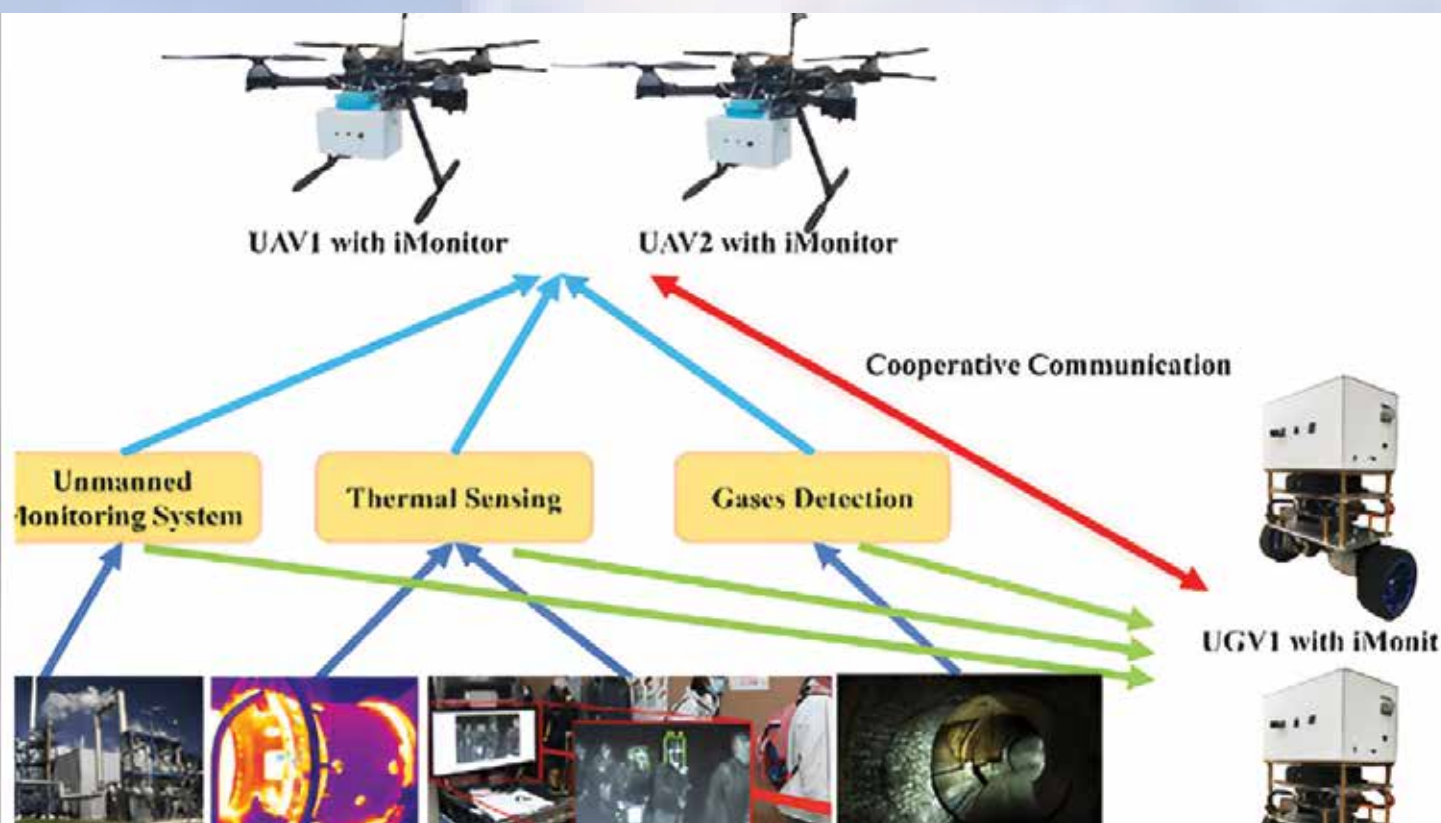
Со зголемување на софистицираноста на беспилотните летала, идните системи за откривање ќе мора да бидат уште побрзи

и попрецизни. Некои од главните трендови во оваа област се:

1. Интеграција на вештачката интелигенција – автоматска анализа на заканите и препознавање на шеми во летовите на дронери.
2. Глобална сателитска покриеност – подобри сензорски мрежи кои ќе можат да ги откријат дронери, дури и во оддалечени локации.
3. Напредни хибридни радары – комбинација на повеќе технологии за поголема точност и опсег на детекција.

Заклучок

Системите за откривање и неутрализирање на беспилотните летала стануваат сè позначајни во модерната безбедносна индустрија. Без оглед дали станува збор за воени операции, заштита на аеродроми или критична инфраструктура, употребата на радарски технологии, AI и радиофреквенциски сензори, значително ќе ја подобри безбедноста. Со напредокот на технологијата, иднината ќе ни донесе уште посфистицирани и автоматизирани системи кои ќе можат навремено и ефикасно да реагираат на заканите од беспилотните летала. Технологијата за откривање дронери веќе не е само прашање на иднината – таа е неопходна денес! ■

**Кристина Петкова Ризова, портрет од 1903 година,
од времето на илинденската епопеја. Македонска
револуционерка, комитка во четата на Јане Сандански.
Родена во Битола. Негатив, стаклена плоча од
приватната архива на Диме Ратајкоски.**

